संलेखास्तस्माद्भावान्निरीक्षयेत् ७ यद्यद्भावेनुयद्भावात्केंद्रकोणा
1 ष्टगास्तम: पापानायत्रवस्वस्तनद्भावविनाशनं ८ यत्रभा
वेसैंहिकेयोऽवस्थंतद्भावानोशनं यस्माद्भावात्केंद्रकोणेऽशुभे
सौम्याः शुभप्रदाः ९ तदातद्भाववृद्धिः स्यात्रिवत्तेपिशुभा
ग्रहाः केंद्रादिस्थानगास्तेचेत्शुभाधिकाफलप्रदाः १० तथा
पापखगास्तत्र पापारिष्टफलप्रदाः शुभेनवीक्षितानासौम्या
फलंतद्भावजंस्मृतं ११ अथोदाहरणं शाके १६०० पौषकृष्ण ५ चं
द्रेघ. ५७ प. ५४ पूर्वाफाल्गुन्यां ३२।१६ उत्तराफाल्गुनीनक्षत्रघटी ६।३०
सौभाग्ययोगे घ. ५४।५७ तत्रार्कगतांशादयः २३।४६।४७ श्रीसूर्यो
दयादिष्टघटी: ४२।४ तत्रलग्नं ५।१२।२०।३९ दशमं २।
७।५।५२। प्रत्यब्जनयेत्वितनुभावेरविभौमचंद्रशुक्रा इ

॥श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ सुदर्शनप्रारंभः ॥ विश्वव्यक्तं कालचक्रं दिव्य
चक्रं सुदर्शनं विष्णोः करांबुजावास मीडे नक्षत्रमुत्तमं १ अथ
समस्तज्योतिः शास्त्रतत्वकामधेनुरूपं सुदर्शनचक्रमाह ॥ सुदर्शनं
द्वादशारं जन्मगेहं दिवाकरशशिनः केंद्रकोणगतो राहुः पापाः आ
पोक्लिमे शुभाः शुभे २ तत्वाध्वेवर्षमासाह्न होकचक्रसंज्ञकर्णयेत् वि
रविकारिगृहे पापे स्त्रियषडाष्टमे वैशुभं ३ तं तं भावं प्रकल्प्या
गं तत्तत्त्वादिजं फलं गुरूपदेशात्संबाध्यं भोजनस्वप्नदर्शनं
के ४ सुदर्शनं द्वादशारं व नवनसम न्वितं पूर्वचक्रे जन्म
लग्नाद्भावाः खेचर संयुताः ५ तदूर्द्ध्वचक्रे चंद्राद्यमावाः
खेट समन्विताः तदूर्द्ध्वचक्रे सूर्याच्च भावाः लेख्याः सखेच
राः ६ तत्र चक्रे त्रिचक्रे ते पातत्वो [illegible] ते तत्र तत

रसाद्वयं गुरुदृष्टिः संपूर्णा ४ शुक्रदृष्टिरेकचरणमिता एवं दृ
ष्टिमयचरणैक्यं ७ तत्रलग्नोपरि दृष्टिरेक १ चरणमिता शनिदृ
ष्टिस्त्रिचरणा ३ मिता एतयोरैक्यं ४ शुभाशुभांतरे कृते शुभ
दृष्टिशेषः ३ तस्माद्दृष्टिविशेषात् सुखदेहस्थिरत्वादितज्जभावो
ऽस्तफलवान् ॥ एवं लग्नवत्तनोपरि चंद्रयुते तनौ बुधदृष्टिस्त्रि
चरणमिता ३ गुरुदृष्टिर्नास्ति शुक्रदृष्टिर्द्विचरणा २ मिता एत
योरैक्यं ५ तथार्कदृष्टिश्चरणद्वयं २ शनिदृष्टिस्त्रिदशेत्वादि
उक्ता पूर्णा ४ एतयोरैक्यं ६ ताजिकोक्तपापा एकमत्वा भौमदृष्टिः
पूर्णा रविभौमशनिदृष्टीनामैक्यं १० शुभाशुभांतरं ५ पापशेष
त्वाच्चंद्रस्य मनोऽहंत्वान्मनस्यति दुःखितः तथा रविलग्नोपरि
रविलग्ने तनौ चंद्रदृष्टिः १ गुरुदृष्टिः १ शुक्रस्य ताजिकोक्तैकमत्वा
पूर्णादृष्टि ४ एवं शुभैक्यं ७ तथा भौमदृष्टि २ शनिदृष्टि ४ एतयोरै
क्यं ६ शुभाशुभांतरं १ शुभशेषत्वा [illegible] तः कालात्मादि

ग्रहाः स्पष्टाः								
र	चं	मं	बु	गु	शु	श	रा	के
८ २३ ४६ ४१	४ २२ ४६ १४	४ ४ १४ १२	५ ६ २८ ४०	११ ८ ८ ४	२ १५ ४३ ५४	१ ३ १३ २१	६ १४ २६ ५	० १४ २६ ५
६१ ५	११ २५						३ ११	३ ११

त्रिशुभग्रहदृष्टं पापग्रहदृष्टं
चास्तीति देहे वा ग्रहदृष्टे मध्यम
ते एवमेव ज्ञेयं विचार्यम् ॥



तत्रापि स्वोच्चमित्रमोदयी ग्रहो
विशेषतः शुभफलदः नीचारि
स्तगो तं शुभं भवं दुष्टफलं ददा
ति एवं शुभमित्रपापभुवनदृशोपि
ज्ञेयः तत्रापि शुभदृष्टिपापदृष्टिग
विना शुभदृष्टिशेषस्तत्फलोपचयः पा
पदृष्टिशेषदोषाधिक्यं ॥ लग्ने गुरुदृष्टिस्त्रिकोणादृष्टित्वाच्च

नक्षत्रराशीशस्य दशायां च एवं मासेषु दिनेषु विज्ञेयं ॥ प्रथमा
स विमर्शः। वर्त्तमानवर्षभावविलग्नाद्द्वादशमासा ज्ञेयाः ए
वं वर्षादौ लग्नभावः स एव प्रथमो मासो द्वितीयभावे द्वितीयमासः
एवं द्वादशमासाः स्युः ततग्रहविचारो वर्षोक्तिवत् ॥ प्रथदिन
फलविमर्शः सार्द्धद्वौ २ यस्मात् प्रवर्त्तये दिति तस्मात् सार्द्धद्वि
द्विवसानेकवस्मान्वेति विकल्पः इष्टमासभावादिति सार्द्धद्वि
द्विदिवसाः प्रत्येकं द्वादशभावेषु जानीयात् यथा वर्त्तमानमास
तनुभावे सार्द्धदिनद्वयं एवं ज्ञात्वा द्वादशभावेषु त्रिंशद्दिनानि
पर्याणि स्युः तत्रादिनभावं तनुभावं विधाय वर्षोक्तिवत् द्वादश
भावफलं वाच्यं तत्रापि वर्षमासदिनभावेषु यस्य यस्य शुभस्या
शुभस्य ग्रहस्य योगो दृष्टिर्वा स्यात् तदुद्दृष्यदशोतत्र स्वपू
वेशायां शुभं दद्यादशुभं प्रत्येकपत्रसानिति इष्टमासभावा

नक्षत्रादिन्यादिशुभफलोपचयः इति स्थूलं विशेषतस्तु सूक्ष्मं फलं
ताजिकपद्धत्युक्तादविकलाग्रनीयशुभाशुभं फलं बोध्यं ॥ ग्र
थनान्ताजिकविमर्शः ॥ नन्वायोर्वर्षमासादि कथं स्यात् पूर्वनि
र्णयदिति ॥ तत्रायो द्वादशभावैः प्रत्येकं जन्माद्यमारभ्यैकैकं वर्ष
प्रकल्प्य एवं द्वादशाब्दाः ॥ ततो द्वितीयपर्याये तनुभावं त्रयोदशं व
र्षं जन्मभावे चतुर्दशं वर्षमेवं [illegible] दशाभिः परिवर्तनैर्विंशाधि
कशतायुः स्यात् एवं प्रत्यब्दभावं तनुभावं प्रकल्प्य तस्मिंस्तस्मि
न्नब्दे प्रतिभावेषु स्वामिशुभमित्रदृष्टप्रक्तेषु तदुद्भवं शुभं फलं
वाच्यं पापारिदृष्टयुक्तदृष्टेषु दुष्टं फलं वाच्यं ततो यस्माद्वर्षल
ग्नात्केन्द्रकोणायमेषु रविभौमशनिभौमकेतवस्तत्तद्वर्षमने
ष्टं । यस्माद्वर्षलग्नात्केन्द्रकोणायमेषु शुभग्रहास्तद्वर्षमिष्टं ॥
तत्र लग्नायमेतं दृष्टु [illegible] जन्मसमयेनेष्टः एवं मत्स्यत्रापि प्रतिवर्षं

७

स्थानेषु राहुरपि निविष्टस्तु स्वस्थ उपादानात् पश्चाद्भावात्
केंद्रकोणस्थमेषु सौम्यास्तद्भावं रक्षंति इत्यर्थाद्बोध्यं बलत्रये
त्रीकस्थानेषु शुभग्रहाधिक्ये शुभफलाधिक्यं पापाधिक्ये दौ
ष्याधिक्यं साम्ये साम्यमिति सुदर्शनचक्रेण फलविचारः
॥ इति ग्रहाब्जसंख्येब्दे १८७२ विक्रमादित्यराज्यतः आषा
ढकृष्णद्वादश्यां लिखितं भगवतास्वयं

देवैकदिनं प्रतिभावेषु ज्ञेयं एवं सार्द्धद्वयवर्त्तेन द्वादश
5 भावेषु त्रिंशद्दिनानि स्युः तत्रापि सार्द्धदिनद्वय द्वादशांशे घटी
२२।३० घटिकाफलमेकदिनस्य द्वादशांशेन घटीपंचकेन ५
घटिकाफलमिति वर्षप्रवेशसमयादिति बोध्यं ॥ इति सुद
र्शनचक्रविवरणम् ॥ अथपूर्वपद्यार्थः तत्र कर्कोटकेन व
र्तनवत्पत्रपर्युपर्यंतरालं लेख्यं द्वादशकोष्ठसहितं सुदर्शनचक्रं
स्यात् तत्राभ्यंतरवृत्ते जन्मसमये लग्नाद्द्वादश भावाः स्वग्रहाः
लेख्याः ततस्तदूर्द्ध्ववृत्ते जन्मनि यद्राशौ चंद्रस्तस्माद्द्वादशभावाः
सग्रहाः लेख्याः ततोप्युपरिवृत्ते जन्मनि यद्राशौ रविस्तस्मा
द्द्वादशभावाः सग्रहाः लेख्याः तत्र वृत्तत्रयेपि यस्माद्यस्मा
द्भावात्केंद्र १।४।७।१० त्रिकोणे ५।९।५ स्थानेषु शुभग्रहः स्याद्भाव
वृद्धिः पापाश्चेद्विभौ स्थाने तत्तस्य तद्भावहानिः स्यात् उक्तं